

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی)

عنوان :
بررسی سوره مبارکه نور و دلالت های تربیتی آن

استاد راهنما :
دکتر فهیمه انصاریان

استاد مشاور :
دکتر مهشید ایزدی

پژوهشگر :
مهناز فرمهبینی

تابستان ۱۳۹۱

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **مهناز فرمهینی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۶۶۹۹۸۹۰۰ در رشته **تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی)** که در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۲۸ از پایان نامه خود تحت عنوان: **بررسی سوره مبارکه نور و دلالت های تربیتی آن** با کسب نمره ۱۹ و درجه **عالی** دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :
تاریخ و امضاء :

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد **خاتم مهناز فرمهینی** از پایان نامه
خود دفاع نموده و با نمره ۱۹ بحروف **نوزده تمام** و با
درجه **عالی** مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

تقدیم

این پایان نامه را تقدیم می نمایم به،
مادر فداکارم که زندگی او غروب کردولی آفتاب پر مهرش همواره در وجودم فروزان است،
پدر پر تلاشم که همواره مشوق من در کسب علم است،
همسر مهربانم که باعشق و صمیمیت و فداکاری در همه ی عرصه های زندگی از جمله علم
آموزی همدل و همراه و یاورم است، فرزندان عزیزم که موجب آسایش و آرامشم هستند و همه ی
دوستان قرآن.

تقدیر

خداوند مهربان راسپاس می گویم که در همه ی مراحل زندگی یاور و راهنمایم است و به من توفیق عطا نمودتا در محضر ارزشمنداساتید گرانقدری شاگردی نمایم که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خودقرار دادند تا موفق به کسب دانش و بینش گردم. با سپاس از حضور محترم **سرکار خانم دکتر فهیمه انصاریان** در مقام استاد راهنما و همچنین **سرکار خانم دکتر مهشید ایزدی** در مقام استاد مشاور که با راهنمایی های پر ارزش خود مرا هدایت نمودند.

همچنین از استاد محترم داور **سرکار خانم دکتر شهرزاد شاوردی** و مدیر گروه **جناب آقای دکتر افتخارزاده** کمال تشکر را دارم.

بسمه تعالی
 دانشگاه آزاد اسلامی – واحد تهران مرکزی
 دانشکده : روانشناسی و علوم اجتماعی
 (این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۶۱۹۹۰۲۰۰۴
عنوان پایان نامه: بررسی سوره مبارکه نور و دلالت های تربیتی آن		
نام و نام خانوادگی دانشجو: مهناز فرمهبینی شماره دانشجویی: ۸۹۰۶۶۹۹۸۹۰۰ رشته تحصیلی: تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی)	تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۹۰/۱۲/۱۸ تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۹۱/۶/۲۸	
استاد / استادان راهنما: دکتر فهیمه انصاریان استاد/استادان مشاور: دکتر مهشید ایزدی		
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده): الله نور السموات والارض... (نور-۳۵) خداوند نور آسمان ها و زمین است... قرآن نور است چون کلام خداست و باتمسک به آن از ظلمات و تاریکی ها رها شده و در مسیر کمال قرار گرفته و به نور الهی خواهیم رسید. در سوره ی نور، آثار نور در بیان احکام اخلاقی، اجتماعی، اعتقادی و... است که به عفت و پاکیزگی فرد و سلامت جامعه می انجامد. پژوهش حاضر به منظور بررسی سوره ی مبارکه ی نور و دلالت های تربیتی آن می باشد. سؤال های اساسی این پژوهش عبارت است از: اهداف تربیتی موجود در سوره ی مبارکه ی نور کدام اند؟ محتوای تربیتی موجود در سوره ی مبارکه ی نور کدام اند؟ روش های تربیتی موجود در سوره ی مبارکه ی نور کدام اند؟ روش تحقیق در این پژوهش روش توصیفی از نوع مطالعه ی کتابخانه ای بوده و روش گرد آوری اطلاعات از طریق فیش برداری و مطالعه و بررسی منابع نوشتاری و الکترونیکی و سایر منابع مربوطه بوده است و با توجه به ماهیت موضوع پژوهش روش تجزیه و تحلیل یافته هابه شیوه ی توصیف و استنتاج نظری بوده است. اهداف، محتوا و روش های هر یک از آیات این سوره بیان گردید، نتایج این پژوهش با توجه به این که محتوای آن بیشتر به بیان احکام اخلاقی، اجتماعی، خداشناسی و ... می پردازد با روش های متعدد به سوی طهارت و حیات طیبه راهنمایی می نماید. شناخت دلالت های تربیتی آن، موجبات سیر ما به سوی اهداف متعالی می گردد. در نهایت پیشنهادها و راهکارهایی نیز برای دست اندرکاران تعلیم و تربیت، والدین، نوجوانان و جوانان، رسانه ها و پژوهشگران ارائه شده است تا با تعمق، تفحص و دقت بیشتری دستور العمل های این سوره را در همه ی مراحل زندگی به کار بندند. واژگان کلیدی: سوره ی نور، دلالت، تربیت، هدف، محتوا، روش		

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا:
 مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول (کلیات پژوهش)

۲	مقدمه
۳	۱-۱- بیان مسئله
۴	۲-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش
۶	۳-۱- اهداف پژوهش
۶	۴-۱- سؤالات پژوهش
۷	۵-۱- تعاریف واژه ها و اصطلاحات
۷	۱-۵-۱- تعاریف نظری
۸	۲-۵-۱- تعاریف عملیاتی واژگان

فصل دوم (ادبیات و پیشینه ی پژوهش)

۱۰	مقدمه
۱۲	۱-۲- معرفی سوره ی نور
۱۲	۱-۱-۲- شمارگان:
۱۲	۲-۱-۲- کیفیت نزول:
۱۲	۳-۱-۲- نامگذاری سوره ی نور:
۱۲	۴-۱-۲- ویژگی های سوره ی نور:
۱۲	۵-۱-۲- اهداف اساسی:
۱۳	۶-۱-۲- محتوای سوره ی نور:
۱۴	۷-۱-۲- فضیلت سوره نور
۱۵	۲-۲- موضوعات مربوط به سوره ی نور
۱۵	۱-۲-۲- عفاف
۱۵	۱-۱-۲-۲- ضرورت عفاف
۱۵	۲-۱-۲-۲- اساس و مبنای عفت
۱۶	۳-۱-۲-۲- اهمیت عفاف
۱۶	۴-۱-۲-۲- دامنه ی عفاف
۱۸	۵-۱-۲-۲- ارزش حفظ عفاف
۱۸	۶-۱-۲-۲- حیا
۱۸	۷-۱-۲-۲- انواع حیا
۱۹	۸-۱-۲-۲- حیا امری فطری در انسان است.

- ۲۰..... نقش حیا در ایجاد شخصیت و کسب تعالی در زن ۹-۱-۲-۲
- ۲۳..... ضعف ایمان، علت العلل فساد و بی عفتی ۱۰-۱-۲-۲
- ۲۴..... عوامل بی عفتی ۱۱-۱-۲-۲
- ۲۵..... راهکار های تقویت عفاف ۱۲-۱-۲-۲
- ۲۶..... زنا ۲-۲-۲
- ۲۶..... زنا چیست؟ ۱-۲-۲-۲
- ۲۷..... بعضی از آثار سوء زنا ۲-۲-۲-۲
- ۲۸..... اقسام حدّ زنا ۳-۲-۲-۲
- ۳۰..... کیفیت اجرای حدّ زنا ۴-۲-۲-۲
- ۳۱..... شرایط ثبوت حد بر مجرم ۵-۲-۲-۲
- ۳۲..... اصول و شرایط اجراء حکم ۶-۲-۲-۲
- ۳۲..... چرا زانیه مقدم ذکر شده ؟ ۷-۲-۲-۲
- ۳۳..... مجازات در حضور جمع چرا؟ ۸-۲-۲-۲
- ۳۳..... اما آیه ی ۳ سوره ی « نور » چه ارتباطی با « اپیدمیولوژی » دارد؟ ۹-۲-۲-۲
- ۳۶..... تهمت ۳-۲-۲-۲
- ۳۶..... تهمت به زنان پاکدامن ۱-۳-۲-۲
- ۳۷..... قذف ۲-۳-۲-۲
- ۳۷..... فرق میان قذف و تهمت ۳-۳-۲-۲
- ۳۸..... علتّ تشریح حکم قذف ۴-۳-۲-۲
- ۳۸..... تهمت به همسر ۵-۳-۲-۲
- ۳۹..... سوء ظن و حسن ظن ۷-۳-۲-۲
- ۴۰..... آثار حسن ظن ۸-۳-۲-۲
- ۴۰..... پیامد ها و آثار شوم سوء ظن ۹-۳-۲-۲
- ۴۲..... عوامل و انگیزه های سوءظن ۱۰-۳-۲-۲
- ۴۳..... داستان افک ۱۱-۳-۲-۲
- ۴۸..... شایعه ۱۲-۳-۲-۲
- ۴۹..... شایعه پراکنی از دیدگاه قرآن ۱۳-۳-۲-۲
- ۵۱..... شایعه سازی از دیدگاه احادیث و روایات ۱۴-۳-۲-۲
- ۵۱..... طرز برخورد مردم باشایعات ۱۵-۳-۲-۲
- ۵۲..... پاداش اخروی ردّ شایعات ۱۷-۳-۲-۲
- ۵۳..... کیفر اخروی شایعه پراکن و شایعه ساز ۱۸-۳-۲-۲
- ۵۴..... حدود شایعه پراکنی ۱۹-۳-۲-۲
- ۵۵..... انگیزه و هدف شایعه سازان ۲۰-۳-۲-۲
- ۵۵..... اشاعه فحشاء چیست؟ ۲۱-۳-۲-۲
- ۵۷..... شیطان ۴-۲-۲
- ۵۷..... ماده ی «شیطان» در شرح مفردات ۱-۴-۲-۲

- ۵۸..... ۲-۴-۲-۲ شیطان کیست؟
- ۵۹..... ۳-۴-۲-۲ پاسخ به یک سؤال
- ۶۰..... ۴-۴-۲-۲ تزینات شیطانی
- ۶۱..... ۵-۴-۲-۲ خطوات شیطان
- ۶۴..... ۶-۴-۲-۲ نفوذ شیطان در آدمی از طرق گوناگون است.
- ۶۷..... ۷-۴-۲-۲ در چگونگی پناه بردن به خدا از شر شیطان:
- ۶۷..... ۸-۴-۲-۲ از حضور شیطان در مجالس هم باید پناه به خدا برد.
- ۶۸..... ۵-۲-۲ نفاق
- ۶۸..... ۱-۵-۲-۲ منافق کیست؟
- ۶۸..... ۲-۵-۲-۲ ویژگی منافقان در قرآن:
- ۷۰..... ۳-۵-۲-۲ عملکرد منافقان
- ۷۰..... ۴-۵-۲-۲ دشمن واقعی مسلمین:
- ۷۰..... ۵-۵-۲-۲ حجاب نفاق
- ۷۱..... ۶-۵-۲-۲ چگونه نفاق حجابی در مقابل درک حقیقت می شود؟
- ۷۲..... ۶-۲-۲ فاسق
- ۷۴..... ۷-۲-۲ حریم خانه و خانواده
- ۷۴..... ۱-۷-۲-۲ استیناس و استیزان
- ۷۶..... ۲-۷-۲-۲ بازگشت در عین احترام
- ۷۷..... ۳-۷-۲-۲ تأثیرات روانی آداب ورود به خلوت گاه والدین
- ۷۸..... ۸-۲-۲ چشم
- ۷۹..... ۱-۸-۲-۲ کنترل نگاه
- ۸۰..... ۲-۸-۲-۲ نگاه مرد به زن
- ۸۰..... ۳-۸-۲-۲ نگاه زن به مرد
- ۸۱..... ۴-۸-۲-۲ قلب محل بایگانی دیدنی ها
- ۸۲..... ۵-۸-۲-۲ چشم چرانی یا نظر بازی (وایوریسم)
- ۸۳..... ۶-۸-۲-۲ پرهیز از چشم چرانی
- ۸۷..... ۹-۲-۲ حجاب
- ۸۷..... ۱-۹-۲-۲ تعریف حجاب
- ۹۳..... ۲-۹-۲-۲ حجاب زنان کهن سال
- ۹۴..... ۳-۹-۲-۲ بدحجابی
- ۹۴..... ۴-۹-۲-۲ غریزه ی خود نمایی و تبرج
- ۹۹..... ۵-۹-۲-۲ باحجاب های بی حجاب
- ۹۹..... ۶-۹-۲-۲ حدود زینت و حجاب در قرآن
- ۱۰۱..... ۷-۹-۲-۲ تقوی در نگاه
- ۱۰۲..... ۸-۹-۲-۲ تقوی در زینت
- ۱۰۲..... ۹-۹-۲-۲ تقوی در نگاه به چهره و دست ها

- ۱۰۴-۲-۹-۱۰- تقوی در پوشش سینه و گردن ۱۰۴
- ۱۰۴-۲-۹-۱۱- تقوی در آشکار ساختن زینت به طور غیر مستقیم ۱۰۴
- ۱۰۵-۲-۹-۱۲- ارزش و اهمیت حجاب در قرآن ۱۰۵
- ۱۰۵-۲-۹-۱۳- حجاب و سلامت روانی ۱۰۵
- ۱۱۲-۲-۹-۱۴- حجاب و سلامت و پاکی اجتماع ۱۱۲
- ۱۱۲-۲-۹-۱۵- راه های گسترش فرهنگ حجاب ۱۱۲
- ۱۱۳-۲-۹-۱۶- پیامد های شوم بی حجابی ۱۱۳
- ۱۱۶-۲-۹-۱۷- تأثیر بی حجابی بر تزلزل و فروپاشی خانواده ۱۱۶
- ۱۱۸-۲-۱۰- اسلام و ازدواج ۱۱۸
- ۱۱۸-۲-۱۰-۱- فواید ازدواج ۱۱۸
- ۱۱۹-۲-۱۰-۲- اهداف و مقاصد ازدواج ۱۱۹
- ۱۲۲-۲-۱۰-۳- تأخیر در ازدواج ۱۲۲
- ۱۲۲-۲-۱۰-۴- مشکلات و عوامل بازدارنده ی ازدواج ۱۲۲
- ۱۲۴-۲-۱۰-۵- زمینه سازی برای ازدواج ۱۲۴
- ۱۲۶-۲-۱۰-۶- وظیفه ی والدین در امر ازدواج ۱۲۶
- ۱۲۶-۲-۱۰-۷- وظیفه ی دولت و مردم ۱۲۶
- ۱۲۷-۲-۱۰-۸- شرایط و ویژگی های همسر شایسته: ۱۲۷
- ۱۲۸-۲-۱۱- تسبیح موجودات در قرآن کریم ۱۲۸
- ۱۳۲-۲-۱۱-۱- طرح یک سؤال ۱۳۲
- ۱۳۳-۲-۱۱-۲- تسبیح به چه معناست؟ ۱۳۳
- ۱۳۵-۲-۱۱-۳- کیفیت تسبیح موجودات ۱۳۵
- ۱۳۷-۲-۱۲- صفات خداوند ۱۳۷
- ۱۴۲-۲-۱۳- ضرورت معاد ۱۴۲
- ۱۴۵-۲-۱۴- توبه ۱۴۵
- ۱۴۶-۲-۱۴-۱- حقیقت توبه ۱۴۶
- ۱۴۷-۲-۱۴-۲- وجوب توبه ۱۴۷
- ۱۴۸-۲-۱۴-۳- عمومیت توبه ۱۴۸
- ۱۴۸-۲-۱۴-۴- ارکان توبه ۱۴۸
- ۱۴۹-۲-۱۴-۵- دوام توبه ۱۴۹
- ۱۵۰-۲-۱۴-۶- مراتب توبه ۱۵۰
- ۱۵۲-۲-۱۴-۷- آثار و برکات توبه ۱۵۲
- ۱۵۳-۲-۱۴-۸- برکات و منافع توبه: ۱۵۳
- ۱۵۴-۲-۱۵- آیه ی نور ۱۵۴
- ۱۵۸-۲-۱۵-۱- نور علی نور ۱۵۸
- ۱۶۰-۲-۱۵-۲- نور طولی و نور عرضی ۱۶۰
- ۱۶۱-۲-۱۵-۳- نور ذاتی و نور عَرَضی ۱۶۱

۱۶۲	۴-۱۵-۲-۲-قرب و بعد انوار
۱۶۳	۵-۱۵-۲-۲-نور تشکیکی و اشتدادی
۱۶۴	۶-۱۵-۲-۲-نور مستقیم و غیر مستقیم
۱۶۶	۳-۲-تربیت
۱۶۸	۱-۳-۲-راه تربیت
۱۶۹	۳-۳-۲-هدف
۱۶۹	۱-۳-۳-۲-اهداف غائی
۱۶۹	۱-۱-۳-۳-۲-هدایت و رشد
۱۷۰	۲-۱-۳-۳-۲-طهارت و حیات طیبه
۱۷۱	۳-۱-۳-۳-۲-تقوا
۱۷۱	۴-۱-۳-۳-۲-قرب و رضوان
۱۷۲	۵-۱-۳-۳-۲-عبادت و عبودیت
۱۷۳	۲-۳-۳-۲-اهداف کلی:
۱۷۳	۱-۲-۳-۳-۲-اصلاح رابطه ی انسان با خدا:
۱۷۴	۲-۲-۳-۳-۲-اصلاح رابطه انسان با خودش:
۱۷۴	۳-۲-۳-۳-۲-اصلاح رابطه انسان با جامعه:
۱۷۴	۴-۲-۳-۳-۲-اصلاح رابطه ی انسان با طبیعت:
۱۷۵	۵-۲-۳-۳-۲-اصلاح رابطه انسان با تاریخ :
۱۷۵	۴-۳-۲-محتوا:
۱۷۶	۵-۳-۲-روش:
۱۷۶	۱-۵-۳-۲-روش اعطای بینش
۱۷۹	۲-۵-۳-۲-روش فریضه سازی
۱۸۰	۳-۵-۳-۲-روش زمینه سازی
۱۸۰	۴-۵-۳-۲-روش تغییر موقعیت
۱۸۱	۵-۵-۳-۲-روش مواجهه با نتایج اعمال
۱۸۲	۶-۵-۳-۲-روش تحریک ایمان
۱۸۲	۷-۵-۳-۲-روش تزئین کلام
۱۸۲	۸-۵-۳-۲-روش مبالغه در عفو (ابتدایی)
۱۸۳	۹-۵-۳-۲-روش توبه
۱۸۵	۱۰-۵-۳-۲-روش مبالغه در پاداش
۱۸۵	۱۱-۵-۳-۲-روش تکلیف به قدر وسع
۱۸۵	۱۲-۵-۳-۲-روش انذار
۱۸۵	۱۳-۵-۳-۲-روش مجازات به قدر خطا
۱۸۶	۱۴-۵-۳-۲-روش تغافل
۱۸۶	۱۵-۵-۳-۲-روش تزکیه
۱۸۷	۱۶-۵-۳-۲-روش تعلیم حکمت

- ۱۸۷..... روش موعظه ی حسنه ۱۷-۵-۳-۲
- ۱۸۸..... روش عبرت آموزی ۱۸-۵-۳-۲
- ۱۸۹..... روش داستان گویی وتمثیل ۱۹-۵-۳-۲
- ۱۹۱..... بررسی آیات سوره ی مبارکه ی نور و اهداف و محتوا و روش های آن ۴-۲-۴-۱-۱-۴-۲
- ۱۹۱..... آیه ی ۱: ۱-۴-۲-۱-۴-۲
- ۱۹۲..... آیه ی ۲: ۲-۴-۲-۲-۴-۲
- ۱۹۴..... آیه ی ۳: ۳-۴-۲-۳-۴-۲
- ۱۹۵..... آیه ی ۴: ۴-۴-۲-۴-۴-۲
- ۱۹۷..... آیه ی ۵: ۵-۴-۲-۵-۴-۲
- ۱۹۸..... آیه ی ۶-۹: ۶-۴-۲-۶-۴-۲
- ۲۰۰..... آیه ی ۱۰: ۷-۴-۲-۱۰-۴-۲
- ۲۰۱..... آیه ی ۱۱: ۸-۴-۲-۱۱-۴-۲
- ۲۰۳..... آیه ی ۱۲-۱۳: ۹-۴-۲-۱۲-۱۳-۴-۲
- ۲۰۴..... آیه ی ۱۴: ۱۰-۴-۲-۱۴-۴-۲
- ۲۰۵..... آیه ی ۱۵-۱۶: ۱۱-۴-۲-۱۵-۱۶-۴-۲
- ۲۰۷..... آیه ی ۱۷: ۱۲-۴-۲-۱۷-۴-۲
- ۲۰۸..... آیه ی ۱۸: ۱۳-۴-۲-۱۸-۴-۲
- ۲۰۸..... آیه ی ۱۹: ۱۴-۴-۲-۱۹-۴-۲
- ۲۱۰..... آیه ی ۲۰: ۱۵-۴-۲-۲۰-۴-۲
- ۲۱۰..... آیه ی ۲۱: ۱۶-۴-۲-۲۱-۴-۲
- ۲۱۲..... آیه ی ۲۲: ۱۷-۴-۲-۲۲-۴-۲
- ۲۱۳..... آیه ی ۲۳: ۱۸-۴-۲-۲۳-۴-۲
- ۲۱۴..... آیه ی ۲۴ و ۲۵: ۱۹-۴-۲-۲۴-۲۵-۴-۲
- ۲۱۶..... آیه ی ۲۶: ۲۰-۴-۲-۲۶-۴-۲
- ۲۱۷..... آیه های ۲۷ و ۲۸ و ۲۹: ۲۱-۴-۲-۲۷-۲۸-۲۹-۴-۲
- ۲۱۹..... آیه های ۳۰ و ۳۱: ۲۲-۴-۲-۳۰-۳۱-۴-۲
- ۲۲۲..... آیه ی ۳۲: ۲۳-۴-۲-۳۲-۴-۲
- ۲۲۳..... آیه ی ۳۳: ۲۴-۴-۲-۳۳-۴-۲
- ۲۲۴..... آیه ی ۳۴: ۲۵-۴-۲-۳۴-۴-۲
- ۲۲۶..... آیه ی ۳۵: ۲۶-۴-۲-۳۵-۴-۲
- ۲۲۷..... آیه ی های ۳۶ و ۳۷ و ۳۸: ۲۷-۴-۲-۳۶-۳۷-۳۸-۴-۲
- ۲۲۹..... آیه های ۳۹ و ۴۰: ۲۸-۴-۲-۳۹-۴۰-۴-۲
- ۲۳۲..... آیه های ۴۱ و ۴۲: ۲۹-۴-۲-۴۱-۴۲-۴-۲
- ۲۳۴..... آیه های ۴۳ و ۴۴ و ۴۵ و ۴۶: ۳۰-۴-۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴-۲
- ۲۳۶..... آیه های ۴۷ و ۴۸ و ۴۹ و ۵۰: ۳۱-۴-۲-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۴-۲
- ۲۳۸..... آیه های ۵۱ و ۵۲: ۳۲-۴-۲-۵۱-۵۲-۴-۲

۲۳۹.....	۴-۲-۳۳- آیه ی ۵۳:
۲۴۰.....	۴-۲-۳۴- آیه ی ۵۴:
۲۴۲.....	۴-۲-۳۵- آیه ی ۵۵:
۲۴۳.....	۴-۲-۳۶- آیه های ۵۶ و ۵۷:
۲۴۵.....	۴-۲-۳۷- آیه های ۵۸ و ۵۹:
۲۴۷.....	۴-۲-۳۸- آیه ی ۶۰:
۲۴۸.....	۴-۲-۳۹- آیه ی ۶۱:
۲۴۹.....	۴-۲-۴۰- آیه ی ۶۲:
۲۵۱.....	۴-۲-۴۱- آیه ی ۶۳:
۲۵۲.....	۴-۲-۴۲- آیه ی ۶۴:
۲۵۴.....	۵-۲- پیشینه ی پژوهش

فصل سوم (روش اجرای پژوهش)

۲۵۸.....	مقدمه
۲۵۹.....	۱-۳- روش پژوهش
۲۵۹.....	۲-۳- جامعه و نمونه ی پژوهش
۲۵۹.....	۳-۳- روش اجرای پژوهش
۲۶۰.....	۱-۳-۳- فصل اول، کلیات پژوهش:
۲۶۰.....	۲-۳-۳- فصل دوم، ادبیات و مبانی نظری و پیشینه ی پژوهشی:
۲۶۰.....	۳-۳-۳- فصل سوم، روش اجرای پژوهش:
۲۶۰.....	۴-۳-۳- فصل چهارم، تجزیه و تحلیل داده ها:
۲۶۰.....	۵-۳-۳- فصل پنجم، نتیجه گیری و پیشنهادها:
۲۶۱.....	۴-۳- روش جمع آوری اطلاعات
۲۶۱.....	۵-۳- روش تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم (تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش)

۲۶۴.....	مقدمه
۲۶۶.....	۱-۴- پاسخ به سؤال پژوهشی شماره ۱
۲۶۷.....	۲-۴- پاسخ به سؤال پژوهشی شماره ۲
۲۷۳.....	۳-۴- پاسخ به سؤال پژوهشی شماره ۳

فصل پنجم (کلیات پژوهش)

۲۷۶.....	۱-۵- بیان مسئله ، روش و یافته ها به صورت خلاصه
۲۸۲.....	۲-۵- محدودیتهای پژوهش:

۲۸۲	محدودیتهای در اختیار پژوهشگر: ۱-۲-۵
۲۸۲	محدودیتهای خارج از اختیار پژوهشگر: ۲-۲-۵
۲۸۳	پیشنهاد بر اساس یافته های پژوهش ۳-۵
۲۸۴	پیشنهاد به دست اندرکاران تعلیم و تربیت ۱-۳-۵
۲۸۵	پیشنهاد به والدین ۲-۳-۵
۲۸۵	پیشنهاد به جوانان و نوجوانان ۳-۳-۵
۲۸۶	پیشنهاد به رسانه ها ۴-۳-۵
۲۸۶	پیشنهاد به پژوهشگران ۵-۳-۵
۲۸۷	منابع

فهرست نمودارها و جداول

صفحه	عنوان
۲۶۶	نمودار ۱-۴ اهداف، محتوا و روش های سوره ی نور
۲۶۷	نمودار ۱-۱-۴ معرفی سوره ی نور
۲۶۸	نمودار ۲-۴ نمودار مربوط به درصد اهداف
۲۶۹	نمودار ۳-۴ اهداف غایی
۲۶۹	نمودار ۴-۴ اهداف کلی
۲۷۰	نمودار ۵-۴ نمودار تعیین محتوا
۲۷۴	نمودار ۶-۴ نمودار محتوی سوره ی نور
۲۷۵	نمودار ۷-۴ موضوعات احکام مربوط به سوره ی نور
۲۷۶	نمودار ۸-۴ نمودار چهره های مختلف در سوره ی نور
۲۷۷	نمودار ۹-۴ نمودار معرفی ویژگی های منافقین
۲۷۸	نمودار ۱۰-۴ نمودار ویژگی های مؤمنان
۲۷۹	نمودار ۱۱-۴ نمودار عملکرد کافران
۲۷۹	نمودار ۱۲-۴ نمودار آیات تکوینی در سوره ی نور
۲۸۰	نمودار ۱۳-۴ نمودار مربوط به صفات خداوند در سوره ی نور
۲۸۱	نمودار ۱۴-۴ نمودار روش های تربیتی سوره ی نور
۲۸۲	نمودار ۱۵-۴ نمودار درصد روش های تربیتی
۲۸۳	جدول ۱۶-۴ جدول تفکیک اهداف، محتوا و روش های سوره ی نور

چکیده

اللّٰه نور السموات والارض....(نور-۳۵) خداوند نورآسمان ها وزمین است... قرآن نور است چون کلام خداست و باتمسک به آن از ظلمات و تاریکی ها رها شده و در مسیر کمال قرار گرفته و به نور الهی خواهیم رسید. در سوره ی نور، آثار نور در بیان احکام اخلاقی، اجتماعی، اعتقادی و... است که به عفت و پاکیزگی فرد و سلامت جامعه می انجامد. پژوهش حاضر به منظور بررسی سوره ی مبارکه ی نور و دلالت های تربیتی آن می باشد. سؤال های اساسی این پژوهش عبارت است از: اهداف تربیتی موجود در سوره ی مبارکه ی نور کدام اند؟ محتوای تربیتی موجود در سوره ی مبارکه ی نور کدام اند؟ روش تحقیق در این پژوهش روش توصیفی از نوع مطالعه ی کتابخانه ای بوده و روش گرد آوری اطلاعات از طریق فیش برداری و مطالعه و بررسی منابع نوشتاری و الکترونیکی و سایر منابع مربوطه بوده است و با توجه به ماهیت موضوع پژوهش روش تجزیه و تحلیل یافته هابه شیوه ی توصیف و استنتاج نظری بوده است. اهداف، محتوا و روش های هر یک از آیات این سوره بیان گردید، نتایج این پژوهش با توجه به این که محتوای آن بیشتر به بیان احکام اخلاقی، اجتماعی، خداشناسی و ... می پردازد با روش های متعدد به سوی طهارت و حیات طیبه راهنمایی می نماید. شناخت دلالت های تربیتی آن، موجبات سیر ما به سوی اهداف متعالی می گردد. در نهایت پیشنهادها و راهکارهایی نیز برای دست اندرکاران تعلیم و تربیت، والدین، نوجوانان و جوانان، رسانه ها و پژوهشگران ارائه شده است تا با تعمق، تفحص و دقت بیشتری دستورالعمل های این سوره را در همه ی مراحل زندگی به کاربندند.

واژگان کلیدی: سوره ی نور، دلالت، تربیت، هدف، محتوا، روش

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

قرآن اعجاز آخرین پیامبر الهی، حضرت محمد (ص) است و هیچ مکتبی دستوراتش توان مقابله با قرآن را ندارد. تنها کتابی است که خواسته های جوامع بشری را در همه ی ابعاد برآورده ساخته و انسان را به سوی سعادت رهنمون می نماید. باتفکر در آیات آن بهترین قوانین و دستورالعمل های زندگی را می توان استخراج و استنباط نمود این کتاب اندیشه های تربیتی را به صورت عالمانه ترین شکل بیان می دارد و راهکار هایی را ارائه می دهد. از جمله سوره های این کتاب آسمانی سوره ی نور می باشد سوره ی نور سراسر نور و رحمت است که در آن اخلاق، احکام و ارزش هایی مطرح است که از ایمان به خدا ریشه می گیرد در این سوره با آفات عفت و پاکدامنی مبارزه می گردد و با تدابیری سازنده از فساد و تباهی جلوگیری می نماید. باید تک تک آیات آن را موشکافی نمود تا به اهداف، محتوا و روش های آن پی ببریم چرا که آموزه های آن موجب حفظ فرد و جامعه از گناه، فساد و ابتذال می گردد.

بر این اساس پژوهشی تحت عنوان بررسی سوره ی مبارکه ی نور و دلالت های تربیتی آن انتخاب گردید تا با بررسی و تفحص عمیق در آیات آن معرفت بیشتری حاصل گردد.

۱-۱- بیان مسئله

قرآن کریم مجموعه ای شکوهمند از آیات الهی است. اعجاز شگفت انگیز ظاهر در کنار اعجاب تفکر برانگیز باطن، کتاب جاودانه ی هدایت را برای رستگاری بشر به ارمغان آورده است. پیوند با این کتاب، راه دستیابی به سعادت همیشگی است.

اهل قرآن شده، آرمان مقدسی است که مشتاقان، هیچ گاه آرزوی آن را از سر بیرون نمی کنند؛ چون تنها این قرآن است که راه نور و هدایت، می گشاید.

این آرمان مقدس از چه راهی نصیب خود سازیم تا راه را گم نکنیم؟

قرآنیان، کسانی اند که کتاب وحی را هادی و راهنما قرار داده اند و خود، پشت سر آن حرکت می کنند؛ اینان رو به سوی بهشت دارند؛ چرا که قرآن پیروانش را جز به بهشت رهنمون نمی سازد.

پیوستن به قافله ی بهشتی قرآنیان، چگونه ممکن می گردد؟

قرآنی بودن، یعنی آشنایی و انس با کتاب خدا. روز قیامت که روز تنهایی و غربت است، آنان که نامشان در دفتر آشنایان و دوستان قرآن ثبت باشد، از تنهایی و سرگردانی نجات می یابند و با گذر از پرتگاه های عذاب، سعادت‌مندان، به باغ رضوان الهی پای می گذارند.

روز ثبت نام امروز است؛ آیا نام ما نیز در دفتر آشنایان قرآن ثبت گردیده است؟

قرآنیان، که حامل معرفت نورانی کتاب خدا هستند در غربت‌کده ی زمین نیز، هیچ گاه احساس تنهایی و افسوس نمی کنند. آنان همدمی صادق، همراهی دلسوز و یابوری همیشگی دارند که به معجزه ی بیان خود، غبار تنهایی و غم غربت از دل هایشان می زداید و مشفقانه، زمزمه ی امید و توکل را در گوششان می سراید.

قرآن کتاب اوج است. کهکشان بی انتهای معرفت و مسافران این کهکشان پرستاره، هرگاه که بخواهند می توانند تا اوج ستارگان درخشانش صعود کنند. این مسافران اوج و عروج، چه زیبایی ها که نمی بینند، چه شگفتی ها که نمی یابند و چه رازها که نمی گشایند.